

«چشم‌های آسمان»

آموختنی‌ها

- ۱ ساخت کلمه مرکب معنادار با پسوند «اند»
- ۲ یادداشت برداری از نکات مهم
- ۳ توجه به آسمان و ستاره‌ها به عنوان جلوه‌ای از زیبایی‌های طبیعت
- ۴ استفاده‌ی صحیح از «جمله‌ی موضوع» و «درک پیام و موضوع بند»

جعبه‌ی کلمات

کلمات هم‌معنی

- نورافشانی: پراکندن نور به محیط
 آراسته: آرایش کردن، مرتب و زیبا
 خیره: با دقت به چیزی نگاه کردن
 نشاط: شادی، شادابی

کلمات مخالف

- تلبستان = زمستان
 صاف = ناصاف، کج
 هرگز = همیشه
 شادمان = غمگین

عظیم: بزرگ

اشتیاق: شوق و علاقه یا .....

غرق: فرو رفتن و غرق شدن در آب

عظمت: بزرگی

پهن = جمع

وصل کردن = جدا کردن

روز = شب

خیالی = حقیقی

کلمات همخانواده

پهن، پهنا، پهناور

عجیب، عجایب، تعجب

درخشش، درخشان، درخشنده

مشغول، شغل، اشغال

وصل، اتصال، متصل

مثال، مثال، مثلاً

نهایت، نهایی، بی‌نهایت

فضایی، فضا، فضاورد

چشم‌های آسمان

آسمان، آبی و زیباست. شب‌ها ستاره‌ها در آسمان دیده می‌شوند. ما می‌دانیم که زمین در هر شبانه‌روز یک‌بار به دور خود می‌چرخد. در این چرخش قسمتی از زمین که روی روی خورشید قرار می‌گیرد روز می‌شود و تو خورشید را می‌بینی. خورشید ستاره‌ای است که زمین سالی یک‌بار، دور آن می‌چرخد و چهار فصل را پدید می‌آید.

☆ برنا دامن خولهرش را از کمد بیرون آورد و گفت: «عجب اشتباهی کردم، این که دخترانه است. اما رنگش شبیه شلوار من است.»

درنا با خنده گفت: «برادر عزیزم، شما کلاً جلوی کمد من ایستاده‌ای!»

برنا که تازه متوجه موقعیت خودش شده بود، سریع به سراغ کمد خودش رفت و شلوارش را از کمد بیرون آورد و گفت: «آهان حالا شد، این دیگر پسرانه است!»

درنا گفت: «اشکالی ندارد. اتفاقاً من هم کفش زنانهی مامان را یک روز اشتباهی به جای کفش خودم از جاکفشی بیرون آوردم و کلی به کار خودم خندیدم.»

☆ همان‌طور که در متن بالا می‌بینی، از ترکیب برخی کلمات با «انه»، کلمه‌ی جدیدی ساخته می‌شود که مربوط به همان کلمه‌ی اول است، ولی معنای جدیدی دارد.

دخترانه ← یعنی مخصوص دختران

پسرانه ← یعنی مخصوص پسران

زنانه ← یعنی مخصوص زنان

مردانه ← یعنی مخصوص مردان

☆ یادداشت‌برداری به ما کمک می‌کند تا موضوعات مختلف را فراموش نکنیم. مثلاً وقتی به مسافرت می‌رویم اگر از مکان‌هایی که می‌بینیم یادداشت‌برداری کنیم، بعد از سفر می‌توانیم یک «سفرنامه» داشته باشیم.

جمله‌ی موضوع، در هر بند بسیار مهم است و باید به خواننده کمک کند که موضوع و پیام بند نوشته شده را درک کند.

« تکلیف »

املا دان

الف: عزیز دلم! ابتدا متن زیر را به دقت بخوان سپس از یکی از بزرگ‌ترها بخواه که املایی به شما بگوید. لطفا هر کلمه‌ی این املا را با یک رنگ متفاوت بنویس. می‌توانی از قبل رنگ‌های دلخواهت را انتخاب کنی. فقط به خاطر داشته باش کلمات کنار هم نباید یک رنگ باشند.

وقتی کالیله برای اولین بار، با تلسکوپ آسمان بی کران را تماشا کرد، غرق شگفتی و عظمت آن شد. ماه و ستاره‌ها مشغول نور افشانی بودند و نقطه‌های کوچک نورانی او را جذب فضا می‌کردند. اشتیاق و نشاطی برای شناور شدن در این فضای سحرانگیز و مسافرت با آن‌ها به اطراف کره‌ی زمین و ککشان راه شیری وجودش را طبریز کرده بود. او تصمیم گرفت به سراغ یادداشت‌هایش برود و با مشاهده و مطالعه‌ی بیشتر ستاره‌ها را کاملاً بشناسد. او چرخش زمین به دور خورشید و به دور خودش را کشف کرد و با وصل کردن ستاره‌ها به یکدیگر صورت‌های فلکی را نام‌گذاری نمود. خلاصه مهارت خداوند در آفرینش زیبایی‌ها پایانی ندارد و ما انسان‌ها فقط قسمت‌های کوچکی از آن‌ها را دیده‌ایم و کشف کرده‌ایم.

پ: کلمات چهار نقطه‌ای و ۵ نشانه‌ای درس را پیدا کن و بنویس.

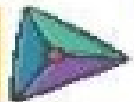
چهار نقطه‌ای	.....
پنج نشانه‌ای	.....

پ: با توجه به حروف نوشته شده، از درس کلماتی را پیدا کن و بنویس.

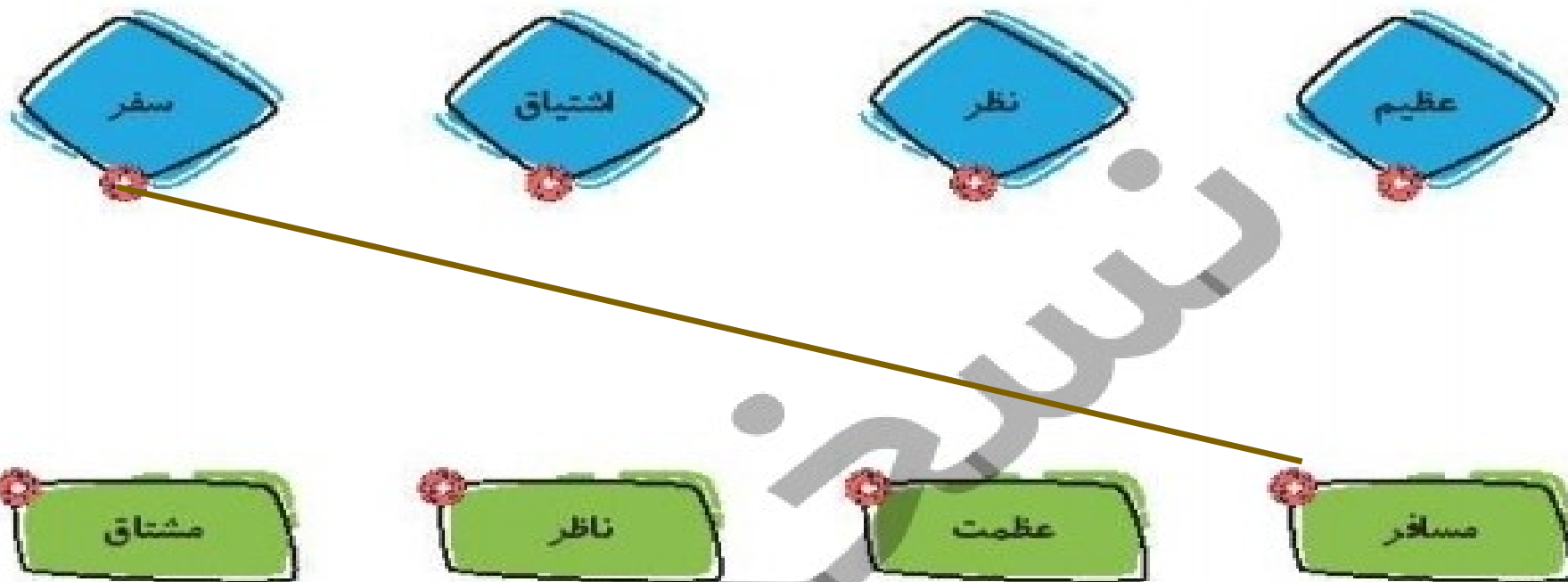
ی	.....	.....	.....	.....
ع	.....	.....	.....	.....
س	.....	.....	.....	.....
ه	.....	.....	.....	.....

تمرین

۱ کلمات هم خانواده، را به هم وصل کن.

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آنها را بنویس.

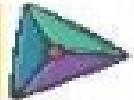
الف: خورشید شبها می‌خوابد.

ب: وقتی خورشید به زمین می‌تابد، روز می‌شود.

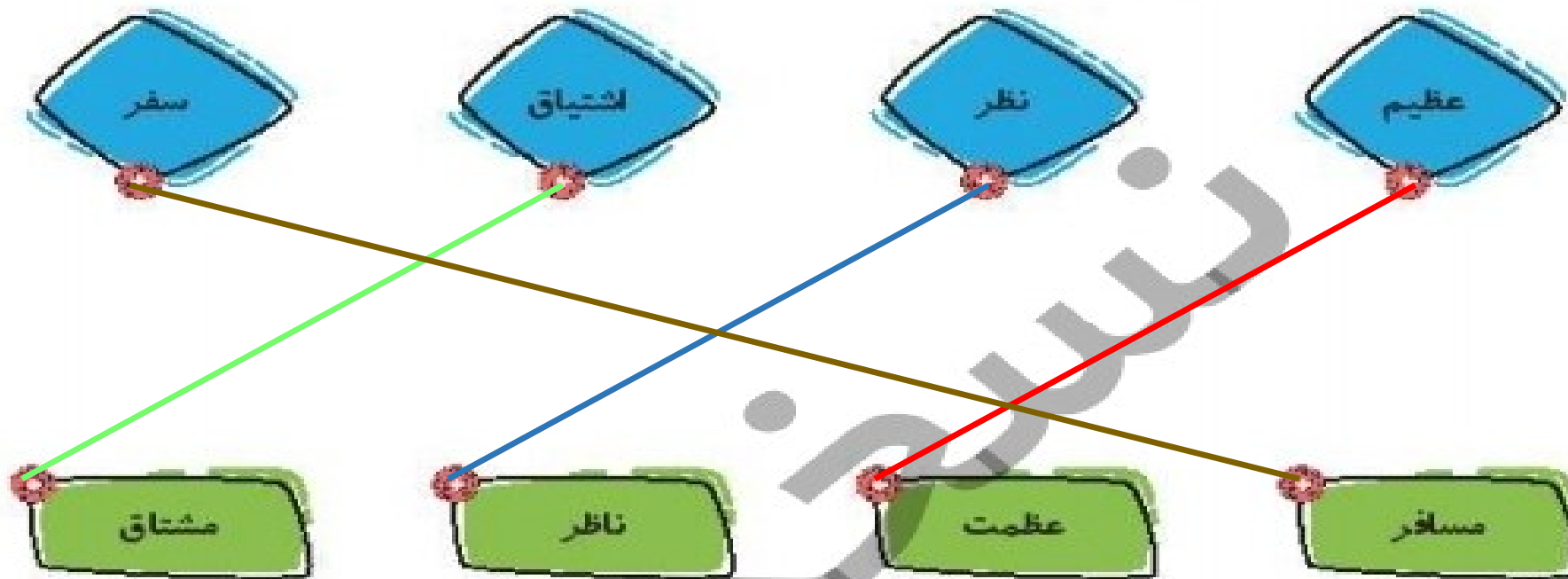
پ: در هر شبانه‌روز خورشید یک بار به دور زمین می‌چرخد.

ت: زمین سالی یکبار به دور خورشید می‌چرخد و فصلها پدید می‌آیند.

تمرین

۱ کلمات هم خانواده، را به هم وصل کن.

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آنها را بنویس.

الف: خورشید شبها می‌خوابد. نادرست درست **فادرسث - خورشید شبها در یک نیمکره ی زمین دیده نمی شود چون زمین می چرخد**

ب: وقتی خورشید به زمین می‌تابد، روز می‌شود. درست نادرست

پ: در هر شبانه روز خورشید یک بار به دور زمین می‌چرخد. نادرست درست **پادرسث - خورشید به دور خودش می چرخد**

ت: زمین سالی یکبار به دور خورشید می‌چرخد و فصلها پدید می‌آیند. درست نادرست

کلمه‌ی مربوط به هر جمله را در جای خالی بنویس.

کودکانه - شجاعانه - محترمانه - بچه‌گانه - مادرانه

الف: رفتار دوستم بسیار ..... است.

ب: این لباس ..... است.

پ: حسین فهمیده کاری ..... انجام داد.

ت: معلم مرا ..... دوست دارد.

ث: رویای تو ..... است.

در هر جمله، زیر کلمه‌ی درست خط بکش.

الف: مادر بزرگ در حال (خورد - خرد) کردن کاهو بود.

ب: پدر از روی صندلی (برخواست - برخاست) تا تلویزیون را روشن کند.

کلمه‌ی مربوط به هر جمله را در جای خالی بنویس.

کودکانه - شجاعانه - محترمانه - بچه‌گانه - مادرانه

الف: رفتار دوستم بسیار ..... **محترمانه** است.

ب: این لباس ... **بچه‌گانه** است.

پ: حسین فهمیده کاری ..... **شجاعانه** انجام داد.

ت: معلم مرا ... **مادرانه** دوست دارد.

ث: رویای تو .. **کودکانه** ... است.

در هر جمله، زیر کلمه‌ی درست خط بکش.

الف: مادر بزرگ در حال (خورد - خرد) کردن کاهو بود.

ب: پدر از روی صندلی (برخواست - برخاست) تا تلویزیون را روشن کند.

علوی

۵ کلمات هم معنی را یک رنگ کن.

نورافشانی	آرایش کرده اند	اشتیاق	غرق شدن
آراسته اند	شوق و علاقه	خیره شدن	بزرگی
پراکندن نور به محیط	عظیم	خوش و بش کردن	عظمت
بزرگ	احوال پرسی	با دقت به چیزی نگاه کردن	غوطه ور شدن در آب

۶ از درس چشمهای آسمان، کلماتی را که با «نور» ارتباط معنایی دارند، پیدا کن و بنویس.

.....

.....

علوی

۵ کلمات هم معنی را یک رنگ کن.

نورافشانی	آرایش کرده اند	اشتیاق	غرق شدن
آراسته اند	شوق و علاقه	خیره شدن	بزرگی
پراکندن نور به محیط	عظیم	خوش و بش کردن	عظمت
بزرگ	احوال پرسی	با دقت به چیزی نگاه کردن	غوطه ور شدن در آب

۶ از درس چشمهای آسمان، کلماتی را که با «نور» ارتباط معنایی دارند، پیدا کن و بنویس.

« تکلیف »

یک کتاب علمی بخوان و نکات مهم آن را یادداشتبرداری کن و نتیجه‌ی آن را بنویس.

۷

<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>نکات مهم</p>
--	-----------------

<p>.....</p>	<p>نتیجه</p>
--------------	--------------

با حروف درهم ریخته کلمه بساز و بنویس.

۸

ر خ ا ت و خ ب

ت م ج ر م

ل ا م ط ب

یک کتاب علمی بخوان و نکات مهم آن را یادداشتبرداری کن و نتیجه‌ی آن را بنویس.

۷

<p>« تکلیف »</p>	<p>نکات مهم</p>
------------------	-----------------

	<p>نتیجه</p>
--	--------------

با حروف درهم ریخته کلمه بساز و بنویس.

۸

رخت خواب

محترم

مطالب

۱۴۳

۹

با توجه به درس، جملات را کامل کن.

الف: چه پرواز ..... و جالبی!

ب: از ستاره‌ها ..... خورشید را گرفتم.

پ: ..... تماشای آسمان بودم.

۱۰

کلمه‌های به هم ریخته را مرتب کن و جمله‌های به دست آمده را بنویس.

الف: ستاره‌ای - دور - می‌چرخد - سالی - آن - یکبار - زمین - است - که - خورشید

.....

ب: هرگز - همیشه - و - مشغول - خورشید - نمی‌خوابد - نورافشانی - است

.....

۹

با توجه به درس، جملات را کامل کن.

الف: چه پرواز ..... **هیجان انگیز** ..... و جالبی!

ب: از ستاره‌ها ..... **سراغ** ..... خورشید را گرفتم.

پ: ..... **غرق** ..... تماشای آسمان بودم.

۱۰

کلمه‌های به هم ریخته را مرتب کن و جمله‌های به دست آمده را بنویس.

الف: ستاره‌ای - دور - می‌چرخد - سالی - آن - یکبار - زمین - است - که - خورشید

خورشید ستاره ای است که زمین سالی یک بار دور آن می چرخد

ب: هرگز - همیشه - و - مشغول - خورشید - نمی‌خوابد - نورافشانی - است

خورشید هرگز نمی‌خوابد و همیشه مشغول نورافشانی است